

SAMLING 9

September – 9. trinn

Tema: Hvem er egentlig Den Hellige Ånd?

Svaret er enkelt: Den Hellige Ånd er Gud. Men svaret er også vanskelig. For er ikke også Faderen Gud? Og Sønnen? Jo. Faderen er Gud, Sønnen er Gud, og Den Hellige Ånd er Gud. Og Gud er én. Hvordan kan vi forstå dette? Sannheten er at det kan vi ikke, men det er slik Gud har åpenbart seg for oss. Derfor er det sant. Så enkelt, og så vanskelig

Fordi Den Hellige Ånd er Gud, forstår vi at det er Gud selv som gir seg selv til oss som gave i konfirmasjonens sakrament. Konfirmasjonen er en av de syv sakramentene Gud har gitt oss for at vi skal kunne leve i fellesskap med Ham allerede i dette livet, og samtidig forberede oss til en dag kunne se Gud som Han er, ansikt til ansikt. «Nå ser vi som i et speil, i en gåte, da skal vi se ansikt til ansikt. Nå forstår jeg stykkevis, da skal jeg forstå fullt ut, slik Gud kjenner meg fullt ut,» hører vi fra apostelen Paulus (1 Kor 13,12).

Gjennom Bibelen lærer Gud oss at Hans Ånd svevet over vannene fra begynnelsen av (1 Mos 1,2). Gjennom Det gamle testamentet har Ånden talt ved profetene. Gjennom dåpen tok Ånden bolig også i oss, slik at vi kan leve som Guds barn. Den Hellige Ånd som bor i oss er den Ånd som reiste Jesus opp fra de døde, og Ånden skal også gi våre dødelige kropper liv (Rom 8,11). Gjennom Bibelen lærer Gud oss også at Ånden gir oss gaver (1 Kor 12; Gal 5,22; Ef 4,3) som hjelper oss til å leve som Guds barn i verden.

Som alle andre gaver må Åndens gaver som vi mottar gjennom konfirmasjonens sakrament åpnes før vi kan bruke dem. Og det er med Åndens gaver som med andre gaver at vi ikke alltid umiddelbart skjønner hvordan vi kan ta dem i bruk, eller hvor verdifulle de er. Det som skiller Åndens gaver fra de fleste andre gaver, er at vi ikke umiddelbart kan se dem. Den Hellige Ånd kan vi ikke se, men vi kan se virkningene av Ånden nettopp gjennom Åndens gaver. Det er ikke rarere enn at vi heller ikke kan se vinden, men vi ser på trærne som bever seg at den er der, ja, vi kan til og med kjenne det på kroppen om vi er ute når det blåser. Slik er det også med Den Hellige Ånd, men vi ser det ikke før vi tror det.

«Hvordan skal jeg kunne forstå, når ingen forklarer det for meg?» spør den etiopiske hoffmannen Filip (Apg. 8,31). Filip tok på seg oppgaven med å forklare, slik dere som kateketer også har gjort det samme. Måtte kunnskapen dere gir bli næring til tro slik at også de unge ser og forstår.

Godt katekeseår!

p. Pål Bratbak

ST OLAV

Les om denne helgenen på katolsk.no

Økt 1 – Sosialt, og litt teori

TEMA: Fokus på det sosiale, og repetisjon av noe av 8. klasse-stoffet

MÅL:

- Å plukke opp tråden der man var i fjor både når det gjelder den sosiale biten og kunnskapsbiten
- Å få litt innsikt i det som skal skje i konfirmantundervisningen dette året. Det ligger forslag til årsplan på nettsiden for både 8. og 9. trinn (R)

DU TRENGER:

- Navnelister og navnelapper: Den typen navnelapper du selv liker best. Vi har noen forslag (R)
- Sjekk om du trenger noe utstyr til de lekene du ønsker å bruke.
- Evt. en årsplan og bøker til nye. Og, permer/bøker fra i fjor hvis du tok vare på disse
- Til helgenoppgaven: Helgeninformasjon*, Skrivesaker, evt. plakater, farger/tusjer, klipp og lim (bilder)

*Se punkt 2 nedenfor.

GJENNOMFØRING

En kjapp oversikt:

- 1 – Noen forskjellige leker og en presentasjon av året
- 2 – Nye helgengrupper
- 3 – Quiz om temaene fra 8. klasse

1 – Lek, bli-kjent og bli trygg

Helt først kan det være lurt at alle får en navnelapp. Det kan holde med fornavn. Enten har du laget disse på forhånd, eller de skriver selv på navnet sitt, men be dem da skrive tydelig. De bør gå med denne lappen hele tiden denne gangen, og kanskje de neste par gangene også.

Nå er det viktig å plukke opp tråden fra forrige katekeseår. Det kan også være noen nye som har dukket opp som må inn i «gjengen». Ofte er det slik at flere av konfirmantene ikke henger sammen på fritida; ikke nødvendigvis. Det kan derfor være mange som etter den lange sommerferien har glemt hva en del av de andre heter. Med tanke på alt dette kan det være lurt å starte med noen helt enkle navneleker. Disse finner du på nettsida (R) tilknyttet samlingen.

Bruk gjerne noen av lekene fra fjoråret, f.eks. de fra Samling 1, eller fra andre samlinger. Så er det fint å bare sitte og prate litt med konfirmantene. Snakk om hva de gjorde i ferien, fritidsaktiviteter, at de kanskje skal på påskeleir i år (hvis dere melder dem på til NUK sin leir, eller har egen/en annen type leir for dem).

Før du går videre er det lurt å gjennomgå hva som skal skje dette året (planene du har lagt). Bruk gjerne forslaget til årsplan som ligger på nettsiden (R). Kanskje kan det være lurt å snakke litt med dem om selve konfirmasjonen, men det er ikke lurt å ta tak i så mange detaljer. Dette er jo tema/ting dere skal komme inn på i løpet av året. Sjekk om noen har spørsmål før du/dere går videre.

2 – Nye helgengrupper, og noen oppgaver for gruppene

Hvis du brukte helgengruppekonseptet i fjor, kan det nå være lurt å prøve å lage helt nye helgengrupper. Under temaet «Helgener» i ressursene på nettsiden (R), kan du lete etter forslag til nye helgegruppenavn. Det kan være lurt å bruke noen av de helgenene som har lett tilgjengelig og anvendelig informasjon, slik som de du finner i helgenheftene (R). Dette er spesielt hvis du vil konfirmantene selv skal kunne lese, forstå og bruke informasjon om disse helgenene.

Konfirmantene bør først få i oppgave å introdusere seg selv/bli kjent i den nye gruppa si. Kanskje bør dere bruke noen av bli-kjent-lekene innenfor hver gruppe. Det får du se an.

Den første oppgaven til helgengruppene blir å lage en liten presentasjon av sin helgen, en presentasjon de kan holde for de andre gruppene. Som sagt ligger oppgava som ble foreslått i fjor på nettsida (R), så bruk gjerne denne. Det er her konfirmantene vil trenge å ha en del ressurser og informasjon om den helgenen de har fått tildelt i sin gruppe, og de trenger kanskje en plakat og en del skrivesaker.

Tiden dere trenger til dette avhenger av både hvilken av oppgaveformene du velger de skal bruke, og hvor godt arbeidet og samarbeidet i gruppene fungerer.

Når alle er sånn nogen lunde ferdig, bør de presentere sin helgen for de andre gruppene.

3 – Hva lærte vi i 8. klasse, tro?

For at det ikke skal være *for* teoretisk i oppstarten, kan det være lurt å friske opp fjorårets tema i form av en quiz. Du finner en på nettsiden (R), men lag gjerne din egen, og gjerne en Kahoot.

Før dere setter i gang med denne quizen kan det være lurt å høre om de husker hvorfor dere har fokusert (og skal fortsette å fokusere) så mye på helgener?

La dem tenke litt høyt (i plenum), og så se om du kan styre inn på «fasit»-svaret, som bør være noe slikt som:

Helgener er forbilder for oss. De satte troen på Gud høyere enn alt annet, til tross for forfølgelse, lidelse, angst, uforutsigbarhet og fattigdom.

Du finner en kort info-bit om helgener i ressursene til samlingen (R).

Når de skal gjennomføre quizen er det lurt å være to og to og ikke større grupper, heller ikke en og en. Det er lurt at du velger hvem som skal jobbe sammen, slik at ikke noen blir sittende alene (ikke er ønsket som samarbeidspartner av noen andre).

Gjennomfør quizen. Husk småpremier og trøstepremier 😊

Økt 2 – Teori

TEMA: Hva gjør oss virkelig lykkelige i livet? OG Den Hellige Ånd

MÅL: :

- Å komme frem til at endelig lykke ikke nødvendigvis har en sammenheng med det materialistiske og jordiske, men indre styrker
- Å se sammenheng mellom det vi ofte kaller våre indre styrker, eller talenter, at det har en sammenheng med Den Hellige Ånd: DHÅs gaver og frukter.

DU TRENGER:

- Tilgang på en eller begge disse filmtrailerne: «Cast Away» og/eller «The Martian». Lenker ligger på nettsiden (R)
- Ark og papir
- En kort introduksjon om Den Hellige Ånd, dens gaver og dens frukter, inkl. minifilmen «Hvem er Den Hellige Ånd?»
- YOUCAT bønnebok

GJENNOMFØRING

En kjapp oversikt:

- 1 – Filmtrailerne (eller be dem se en av filmene hjemme før denne samling*): Å strande på en øde øy
- 2 – Hva ville du hatt med deg hvis du havnet på en øde øye/var «strandet» på en planet?
- 3 – Viktige egenskaper
- 4 – Hvordan får vi disse egenskapene? → Den Hellige Ånd: En kort intro (R)
- 5 – Avsluttende bønn

*Se punkt 1 nedenfor.

1 – Hva gjør du hvis du strander på en øde øy?

Se trailerne, deler av en av filmene, eller velg å se hele filmen (en av dem: «Cast Away» eller «The Martian»). Hvis du har greid å be dem se en av disse før denne samlingen, kan dere gå rett til punkt 2. Det kan virke litt rart at konfirmantene får en oppgave før dere møtes til første samling, men det kan la seg gjøre da du har fått kontaktinformasjonen deres (forhåpentligvis) på forhånd. Har dere kanskje en oppstartshelg (altså mye/mer tid enn bare en vanlig samling), kan dere evt. se en av disse filmene sammen. Men, helt enkelt kan det holde å se en eller begge trailerne. Da kan det være du bare skal «gi dem litt mer kjøtt på beinet» – fortelle dem noe mer om selve innholdet – slik at de lettere kan knytte dette til det dere skal jobbe med nå.

2 – Hva ville du hatt med deg?

Vi mennesker søker hverandre. Det er ytterst få som ønsker å bo mutters alene. Vi – spesielt oss som bor i et av de rikeste landene i verden – har et stor materialistisk behov. Det er ganske mye vi tenker vi *ikke* kan greie oss uten.

I begge filmene – både i «Cast Away» og i «The Martian» – havner hovedpersonene på steder der det er mulig de vil ende sine liv mutters alene.

Spørsmål til diskusjon:

- *Ingen av disse hadde i utgangspunktet det de trengte for å overleve. Hva var det da som gjorde at de nettopp gjorde det, overlevde? Hva tenker du det ville vært viktig for deg å ha skulle du komme i en lignende situasjon?*

Diskuter i grupper først; gjerne helgengruppene. Her kan det være greit for dem å kunne notere ned sine tanker/ideer.

Del så det gruppene har kommet frem til i plenum

Det kan være lurt å lage en felles liste/oversikt på en skjerm eller tavle over det konfirmantene foreslår. Ta med det meste de foreslår, men er det uakseptable eller tullede ting er det best å utelate dette.

3 – Viktige egenskaper

Det er naturlig at konfirmantene nevnte mange fysiske gjenstander og hjelpemidler.

Nevnte noen av konfirmantene/gruppene likevel noe av dette?

å ha tro på seg selv	trofast	rådfør
å ha håp	vennlig	sterk (indre styrke)
å vise/føle kjærlighet og glede	ydmyk	kunnskapsrik
å være tålmodig	selvbehersket	from
å være fredfull	vis	gudfryktig
å være god	ha forstand	

Skriv disse på tavla/skjermen hvis konfirmantene selv ikke har kommet med disse (kanskje har de foreslått noen av dem). Du finner dem også i ressursene med forklaringer (R).

En del av disse egenskapene er innlysende, men noen av dem vil de trenge en forklaring på. Gjennomgå dette (hva hver av disse egenskapene betyr).

Still konfirmantene følgende spørsmål:

- Hvis Tom Hanks eller Matt Damon (hovedrollene) skulle hatt en eller flere av disse styrkene, hvilke ville de trengt? Hvorfor? Hvordan og til hva?

I ressursene kan du se noen forslag.

La gruppene diskutere hvilke egenskaper som er viktig og hvorfor. Etter en stund deler dere dette i plenum.

4 – Hvordan får vi mennesker disse styrkene?

Ha en kort presentasjon for dem om Den Hellige Ånds gaver og frukter (R). Se også minifilmen som følger denne presentasjonsdelen. Neste økt går mer i dybden.

5 – Før dere går videre (neste økt) og lærer mer om Den Hellige Ånd, kan dere gjerne be bønnen «Du er sjelen i min sjel» fra side 103 i YOUCAT Ungdomsbønneboken.

Økt 3 – Teori

Viktig beskjed: Ettersom vi begynte med en praktisk økt (lek og bli-kjent; Økt 1), er ikke Økt 3 en aktivitetslek her. De andre samlingene er organisert på samme måte som samlingene i for 8.trinn, der det først er to teoriøkter, så en aktivitets-økt, en sosial (leke-) økt, og til slutt en film-økt. I denne samlingen finner du både en aktivitet og flere leker i Økt 4.

TEMA: Den Hellige Ånd – Treenigheten

MÅL: :

- Å forstå litt mer av hva og hvem Den Hellige Ånd er
- Å forstå litt mer av hva Treenigheten er
- Å bli kjent med St. Patrick som brukte trekløveret til å fortell om Treenigheten

DU TRENGER

- Ressurs/presentasjon: Den Hellige Ånd og om St. Patrick
- Oppgaveark (R) som følger presentasjonen om DHÅ
- Evt. Skrivesaker
- YOUCAT Konfirmant kap. 7 og YOUCAT Katekismen
- Bibler/[Bibelselskapet | Nettbibelen](#)
- Trosbekjennelsen (finnes i YOUCAT Katekismen # 29). Vi anbefaler å bruke den nikenske ettersom det er denne som blir brukt i messen.

GJENNOMFØRING

En kjapp oversikt over gjennomføringen:

- 1 – Repetisjon av trosbekjennelsen: Hva får vi vite om Den Hellige Ånd her?
- 2 – Et eksperiment (fra s. 60 i YOUCAT Konfirmant)
- 3 – Presentasjon/gjennomgang (R): Den Hellige Ånd i YOUCAT og Bibelen
- 4 – Historien om St Patrick og trekløveret

1 – Trosbekjennelsen

Gjennomgå den sammen først.

I gruppene kan de nå snakke om hva vi får vite om DHÅ i trosbekjennelsen.

Spørsmålet er med andre ord:

- Hva betyr det som står om Den Hellige Ånd i trosbekjennelsen?

Be dem skrive ned det de kommer frem til.

Så deler dere i plenum. Korriger kun det konfirmantene kommer med hvis det er tullete eller upassende. Det er viktig at de får tenke høyt/fritt og ikke er nødt til å ha en fasit hele tiden.

Gjennomgå «fasiten»: Hva som faktisk sies om DHÅ i trosbekjennelsen. Kanskje hadde konfirmantene mye riktig. I ressursene (R) finner dere en gjennomgang som dere gjerne må bruke.

2 – Hva kan vi lese i Bibelen og hva sier Katekismen (YOUCAT)?

Før dere fordyper dere i teorien, prøv å **gjennomføre eksperimentet på side 60 i YOUCAT Konfirmant**. Det er best å *ikke* ha lest igjennom dette før dere gjennomfører eksperimentet. Greier konfirmantene å sitte så lenge som 5 minutter? Kanskje er det litt knising, så du får se an hvor lenge det går. Kanskje kan dere prøve to ganger. Du kan være litt streng og be dem konsentrere seg.

Etter eksperimentet kan du spørre:

- Var det vanskelig å sitte stille? Hvorfor? Hvorfor ikke?

Spørsmål til de som synes det var vanskelig:

- Hva var det som gjorde det vanskelig?

Så et spørsmål til alle:

- Hva er det viktig for deg/dere å fylle tiden med? Kan vi ikke fylle tiden med noe, ja, viktig, hvis vi sitter stille slik?

3 – Hva kan vi lese i Bibelen og hva sier Katekismen (YOUCAT)?

Gjennomgå kapittel 7 i YOUCAT Konfirmant sammen. Til de andre samlingene er det lurt å be dem lese tilhørende kapittel, men til denne første samlingen i 9. klasse har de kanskje ikke fått anledning til dette.

Enten kan dere bruke referansene dere finner i marginen (på konfirmantboka) til Bibelen og til YOUCAT Katekismen, eller dere ser på disse etter dere er ferdig å gjennomgå kapittelet. Du finner disse med forklaringer i ressursene (R).

Presenter/gjennomgå (R) med dem det vi finner om DHÅ i Bibelen og i YOUCAT Katekismen. Underveis i presentasjonen, eller til slutt, kan konfirmantene fylle ut **oppgavearket** som hører til (R).

4 – St Patrick og trekløveret

Det sies ofte at St. Olav kristnet Norge med sverdet, mens St. Patrick kristnet Irland med et trekløver. Her trengs det nok litt forklaring.

Bruk gjerne ressursene (R) videre og **fortell dem om St. Patrick**. Det finnes noen filmer og dokumentarer om St. Patrick. Noen av disse (lenker og forslag) finner du i økt 5. Husk at det ofte kan dukke opp flere ressurser på nettsiden. Det er en flytende ressurs, der det stadig kan komme forbedrede foredrag, ekstramateriell av ymse slag, og forslag til flere filmer, dokumentarer og serier.

Det følger ingen oppgaver til punkt 4.

Økt 4 – Sosialt

TEMA: Den Hellige Ånds gaver og frukter. ...og et par stolleker 😊

MÅL: :

- Å lage fruktsalat for å bedre forstå DHÅs frukter og gaver
- Å ha det gøy sammen

DU TRENGER:

- Fukt og redskap til å lag fruktsalat. Se oppskriften på nettsiden (R)
- Tallerkener, kopper, bestikk, evt. duk (pynt?)
- Stoler til stolleken. Ikke klapp stoler eller stoler som er veldig spinkle
- Evt. ekstra foreldre til å hjelpe ettersom dere er på kjøkkenet

GJENNOMFØRING

En kjapp oversikt:

- 1 – Innkjøp av riktig frukt til fruktsalaten (R)
- 2 – Lage fruktsalat sammen
- 3 – Før dere spiser: meg og DHÅ
- 4 – Stollek etter dere har spist
- 5 – Avsluttende bønn

1 – Forhåndsarbeid: Fruktenes

Du og konfirmantene skal lage fruktsalat. Sett dem gjerne i sving med alt fra planlegging til innkjøp. De kan selv se oppskriften (R) og planlegge derfra. Her er det rom for improvisasjon. Kanskje vil de ha noe krem, is eller vaniljesaus til fruktsalaten.

VIKTIG her er at **hver frukt representerer en av DHÅs frukter**. Det bør derfor være (helst) 12 forskjellige frukter. Bær går også fint.

Her er et forslag:

- Jordbær = Kjærlighet – å ville den andres beste (et ønske, ikke en følelse)
- Eple = Glede – å oppnå det vi er skapt til: å se og tenke over Gud og Hans godhet (noe som skjer i tanken, heller ikke en følelse)
- Banan = Fred – Den roen og orden som hersker når man stoler på Gud
- Pære = Tålmod – En forståelse for og villighet til å bære andres svakhet
- Drue = Høysinn – En sjenerøsitet som overgår det vi skylder andre
- Morell = Godhet – Å ta avstand fra ondskap og å søke det som er godt og rett
- Appelsin = Langmodighet – En evne til å tåle det onde andre gjør mot deg uten å ta hevn
- Kiwi = Mildhet – En ydmykhet ovenfor Gud og vår neste hvor vi er tilgivende og barmhjertig og ikke søker å fremheve oss sel
- Blåbær = Tillit – Å stole på at Guds plan for oss er god som gjør at vi ønsker å følge den
- Bringebær = Beskjedenhet – Å være klar over sine egne svakheter uten å klandre andre for dem
- Ananas = Selvbeherskelse – Å ha kontroll på ens eget temperament og over ens impulser
- Aprikos = Kyskhhet – Å la kjødelige lyster (etter mat, drikke, samliv, etc.) styres og kontrolleres av fornuft framfor lidenskapene*

➔ **Husk for øvrig å sjekke for allergier!**

2 – Å lage fruktsalaten

Kanskje skal det forberedes med litt andakt, litt høytidelig. Det skal kanskje dekkes pent på. Tross alt skal dere nå spise et måltid som skal representere DHÅ.

3 – Mine nådegaver og frukter

Når alle har satt seg til bords og fått en porsjon fruktsalat (VENT MED VANILJESAUS, KREM ELLER IS slik at alle ser hva de har fått på tallerkenen sin/i bollen sin), kan dere stoppe opp og reflektere litt.

Først blir det viktig å minne dem på det dere har gjennomgått om DHÅs gaver og frukter tidligere (Økt 2). Fruktene er hva som skjer når vi handler ut ifra de gavene Ånden har gitt oss. Repeter gjerne både gavene og fruktene nå før dere går videre nå (R).

Så er det på tide å se hva som har havnet i ens egen tallerken/bolle? Still følgende spørsmål:

- Hvilke av DHÅs frukter er representert i din fruktsalat?
- Hvilke nådegaver kan du ha fått hvis resultatet ble disse fruktene*

(*Her snakker vi selvfølgelig om DHÅs frukter som de fysiske fruktene nå representerer.)

Kanskje har en som ikke er så veldig tålmodig fått pære i bollen sin. Ifølge forslaget i veilederen her representerer pære tålmodighet. Spør da denne konfirmanten:

- Er det noen av frukten som du føler bedre representerer deg som person? Er du en som andre kan stole på (tillit), en som er ikke buser frem, men holder litt tilbake (beskjedenhet), eller kanskje en som kanskje for det meste er glad og synes alt er flott (glede)?

Konfirmantene er fremdeles unge. Fortell dem at det spesielt er til konfirmasjonen de bør være åpne for å motta Åndens gaver. Vi kan ikke selv bestemme hvilke gaver vi skal få og hvilke frukter disse gavene vil «bære», men vi kan be om disse gavene. Det kan vi gjøre hele livet. Merker vi at vi sliter med å ta kloke valg, kan vi be om visdom. Merker vi at vi ofte er engstelige og usikre kan vi be om styrke. Merker vi at vi kanskje ikke alltid tenker på Gud i de valgene vi tar i livet, kan vi be om gudsfrykt. Osv.

Så er det viktig å sette av nok tid til å hygge seg med fruktsalaten og ikke bruke *altfor* lang tid på det teoretiske 😊

4 – Litt lek

Det kan være fint med et avbrekk som ikke har noe som helst med undervisningen å gjøre. Selv om lekene i denne veilederen ofte har fått nye navn som passer til temaene, så må man slettes ikke tenke sånn. Det er viktig å leke og å være sosial uten at det trenger å ha noen annen agenda eller høyere mål enn nettopp det å ha det gøy og å være sosial.

På nettsiden finner du noen stolleker fra KFUK-KFUM. Bruk gjerne disse, eller finn frem noen av de andre lekene fra forrige konfirmantår, eller leker du selv kan fra før som du synes passer godt inn.

5 – Bønn til DHÅ

Be eller syng «Kom, Hellig Ånd med skapermakt» som står som salme i Lov Herren, nr. 508, eller bruk en av bønnene til Den Hellige Ånd fra YOUCAT Ungdomsbønne boken, s. 100–105.